

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Факультет іноземних мов

Кафедра французької філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ТЕОРІЇ МОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Французька мова і література, англійська мова»

Спеціальність В11 Філологія

Спеціалізація В11.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька

Галузь знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “26” серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Основи теорії мовної комунікації
Викладач (-і)	Бігун Ольга Альбертівна Білас Андрій Андрійович
Контактний телефон викладача	0978047079 0957040889
E-mail викладача	bilas.andriy@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	щовівторка, о 15.00 год., ауд. 821 або на платформі zoom за лінком: https://zoom.us/j/2723886639?pwd=RlprO0xiclFvcnZabU1Bd3doWmh2dz09
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Предметом вивчення навчальної дисципліни є знайомство студентів із засадничими етапами і особливостями розвитку мовної комунікації як галузі наукового знання в умовах сучасної глобалізації. Лекційна тематика базується на принципових положеннях мовної комунікації, лінгвістики, психології, культурології і має науково-пізнавальне спрямування. Практичні заняття закріплюють набуті на лекціях і під час самостійної підготовки знання з курсу, формують у студентів систему поглядів щодо комунікації, предмету та методології досліджень теорії комунікації, визначення основних понять теорії комунікації, рівнів та видів комунікацій, прикладних моделей комунікації.</p> <p>Курс завершується заліком, викладається французькою мовою.</p> <p>Ключові терміни: Базові поняття про теорію комунікації. Комунікація як знакова діяльність. Процес перекладу. Мова як засіб спілкування. Мова, мовлення і мислення. Форми комунікації. Комунікація та її типи. Моделі комунікація. Вербальні й невербальні засоби. Структура й основні елементи комунікації. Теорія комунікативного акту. Прагматичні та гендерні аспекти комунікації. Експліцитна та імпліцитна інформація у дискурсі. Теорія дискурсу.</p> <p>Методи навчання: Інтерактивні практичні заняття, презентації, групова робота, індивідуальна робота, самостійна робота.</p> <p>Методи контролю: Тестування, письмова робота, письмовий фідбек до завдань, виконання індивідуальних завдань.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у здобувача вищої освіти системно-наукового розуміння теоретичних засад комунікації; формування у студентів системи сучасних прагмалінгвістичних знань про структуру, закономірності та найважливіші аспекти мовної (в тому числі міжкультурної) комунікації, вмінь використовувати набуті знання у практиці іншомовного спілкування, перекладу й у науковому аналізі мовленнєвої взаємодії.</p> <p>Основними цілями вивчення дисципліни є забезпечення студентів знанням теоретичних основ теорії комунікації; ознайомлення з основними положеннями теорії мовної комунікації, структурою комунікативного акту, категоріями теорії дискурсу; формування знань про комунікативні стратегії, прагматичні та гендерні аспекти комунікації; формування системи знань і розвиток навичок аналізу різних типів, моделей і форм спілкування; уміння використовувати набуті знання у практиці франкомовного</p>	

спілкування; вироблення практичних навичок і вмінь кооперативного (в тому числі іншомовного) спілкування під час дискусій, ділових розмов, переговорів тощо з метою досягнення високого рівня етики комунікації, культури мовлення загалом та запланованого прагматичного результату; навчання наукового і практичного аналізу комунікативних ситуацій, мовленнєвої взаємодії.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Фахові компетентності:

ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 12. Здатність до організації ділової комунікації.

Результати навчання:

ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 5. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

ПРН 1. Використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20 год.
практичні заняття	10 год.
самостійна робота	60 год.

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язкова / вибіркова
8	035 Філологія	4	В

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	Лекції	заняття	Самостійна робота
Тема 1. Комунікація як знакова	2	-	6

діяльність. Функції комунікації.			
Тема 2. Мова як засіб спілкування. Мова людини як засіб комунікації. Закони комунікації.	2	2	6
Тема 3. Мова, мовлення і мислення. Мова і комунікація	2	-	6
Тема 4. Комунікація та її типи. Форми комунікації.	2	2	6
Тема 5. Комунікація: моделі. Вербальні й невербальні засоби	2	-	6
Тема 6. Структура й основні елементи комунікації. Комунікація та її складові	2	-	6
Тема 7. Теорія комунікативного акту	2	-	6
Тема 8. Прагматичні та гендерні аспекти комунікації	2	2	6
Тема 9. Теорія дискурсу. Особливості контексту Інформація у дискурсі. Експліцитна та імпліцитна інформація у дискурсі	2	-	6
Тема 10. Реалізація синтезу мовленнєвих навичок різних видів у навчальній, науковій, професійній комунікації. Прикладні моделі комунікацій у соціології (З. Фрейд, Ж.К. Леві- Стросс, М. Фуко та ін.) Реалізація синтезу мовленнєвих навичок різних видів у навчальній, науковій, професійній комунікації.	2	2	6
Загалом	20	10	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання курсу	<p>Система оцінювання дисципліни відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти, що регламентовані в університеті: «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-ta-rozrobku-osnovnykh-dokumentiv-z-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu.pdf?_gl=1*105ypmm*_ga*MTQ3NjUxNzQ0MC4xNTczOTg1NjI4*_ga_B6J5G9CVS8*MTcyNDIyMDQ0MC4zNS4xLjE3MjQyMjA2MzkuMC4wLjA. ; «Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf?_gl=1*1yxalu1*_ga*MTQ3NjUxNzQ0MC4xNTczOTg1NjI4*_ga_B6J5G9CVS8*MTcyNDIyMDQ0MC4zNS4xLjE3MjQyMjA0NjEuMC4wLjA.</p> <p>По закінченні вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти отримують залік на підставі оцінок, отриманих за усне/письмове опитування на практичних заняттях (50 балів), індивідуальну (самостійну) роботу (25 балів), підсумковий контроль – підсумкова контрольна робота: тестові завдання, які охоплюють матеріал курсу. (25 балів). Загальна максимальна сума балів, яка</p>
-----------------------------------	---

	присвоюється за вивчення дисципліни, становить 100 балів.
Вимоги до письмової роботи	Підсумкова контрольна робота – тестові завдання, які охоплюють матеріал змістового модуля. Тест складається з 25 завдань формату «множинний вибір», виконання яких демонструє рівень теоретичних знань та сформованості у студентів соціокультурної та соціолінгвістичної комунікативної компетенції. Правильний варіант відповіді оцінюється в 1 бал.
Практичні заняття	Усне опитування та дискусія з питань практичного заняття реалізує поточний облік успішності студентів на основі чотирибальної шкали оцінок за виконання того чи іншого виду завдання. Усне/письмове опитування: «відмінно» (5) здобувач освіти отримує за вичерпну відповідь за умови її оформлення відповідно до норм усного/писемного французького мовлення, використання відповідної термінології. «добре» (4) – за повну відповідь, що характеризується використанням відповідної термінології, проте з однією-двома змістовими неточностями, незначною кількістю мовних помилок. «задовільно» (3) – за неповну відповідь, або таку, що містить ряд змістових неточностей і незначну кількість мовних помилок, задовільне використання відповідної термінології. «незадовільно» (2) – за часткову, з грубими змістовими недоліками відповідь, або за її невідповідність питанню чи відсутність взагалі; відповідь, що містить значну кількість помилок, що унеможливають розуміння змісту висловленого. Тестові завдання формату «множинний вибір», які мають на меті перевірити рівень теоретичних знань з теми практичного заняття.
Підсумковий контроль	Форма контролю: залік Форм здачі: комбінована

7. Політика навчальної дисципліни

Курс читається французькою мовою.

Здобувач вищої освіти повинен добросовісно готуватися до всіх видів контролю, дотримуватися правил академічної доброчесності.

Порушення **академічної доброчесності** регламентується Кодексом честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Кодексу-честі-Прикарпатського-національного-університету-імені-Василя-Стефаника-1.pdf>

Умови навчання за **індивідуальним графіком** регламентуються «Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.44_2022-polozhennia-pro-poriadok-navchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-indyvidualnym-hrafiikom-u-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

Порядок перезарахування результатів **неформальної освіти** регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pr-o-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatском-u-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

Здобувачі вищої освіти, які не набрали 50 балів за відомістю №1, мають право перескласти екзамен за відомістю №2.

Здобувач вищої освіти, який не набрав 50 балів за відомістю №3, направляється на проходження курсу вдруге відповідно до Положення про порядок **повторного вивчення навчальних дисциплін** (кредитів ECTS) в умовах ECTS https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-povtorne-vyvchennia-dystsyplin-kredytiv-ects-v-umovakh-ects.pdf?_gl=1*19w0vn6*_ga*MTQ або відраховується з навчального закладу.

На **консультаціях викладача** здобувачі вищої освіти мають можливість відпрацювати заняття, які були пропущені з поважних причин, а також отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі в процесі підготовки до практичних занять та при виконанні тестових завдань.

Дотримання **академічної доброчесності** засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. Ознайомитися з цими положеннями і принципами можна за [ПОКЛИКАННЯМ](#).

Після вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти мають можливість оцінити якість її викладання у Системі дистанційного навчання за допомогою окремого елемента «Опитування».

8. Рекомендована література

1. Бацевич Ф. Основи комунікативної лінгвістики: підручник. К.: Видавничий центр «Академія», 2004. 344 с.
2. Манакін В. М. Мова і міжкультурна комунікація: навчальний посібник. К.: ВЦ «Академія», 2012. 288 с.
3. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підручник. Полтава: Довкілля-К, 2008. 712 с.
5. Серажим К. С. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія архітектоніка, варіативність: монографія. К.: Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2002. 392 с.
6. Bull A., Loinard S. & Sulmona M.-M. Communication interculturelle.: Paris: Université Daufine, 2005. URL: https://www.doc-developpement-durable.org/file/Communications-Relations_Interculturelles/communication-interculturelle-gestion-necessaire.pdf.
7. Theories de la communication. Jean-Luc Michel. URL : https://www.gripic.fr/system/files/file_fields/2014/03/26/theories.communication.pdf.
8. Семенюк О. А., В. Ю. Парашук. Основи теорії мовної комунікації : навч. посіб. / К. : ВІД «Академія», 2010. 240 с.
9. La communication orale. Charles R., Willame C. <https://pl.singlelogin.re/book/459688/3678d3/la-communication-orale.html?dsourc=recommend>.
10. Білас, А., & Олійник, Ю. (2024). Лінгво-прагматичні та дидактичні аспекти французьких розмовних усичень (на матеріалі корпусу CLAPI). Наукові записки. Серія:

Філологічні науки, (210), 50–57. <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2024-210-7>
11. Білас Андрій. Французькі оцінно-розмовні засоби персонажного мовлення в українському перекладі. Folium. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2023. Спецвипуск. С.27-32. <https://doi.org/10.32782/folium/2023.3.3>.

Викладач: Андрій Білас, доцент кафедри французької філології